

Hayastanın gələcək mövcudluğu sülhdən keçir

Azərbaycan və Hayastan xarici işlər nazirlərinin mayın 1-4-də ABŞ-nin Virciniya ştatının Arlington şəhərində keçirdiyi danışıqlarda sülh sazişi layihəsinin bəzi maddələri üzrə qarşılıqlı razılıq əldə edilib, eyni zamanda bəzi əsas məsələlər üzrə mövqelər fərqli olaraq qalıb. Mövzu ilə bağlı Milli Məclisin deputatlarının fikirlərini öyrəndik.

Əvvəl-axır Azərbaycanın bütün şərtləri qəbul ediləcəkdir

Milli Məclisin Əmək və sosial siyasət komitəsinin sədr müavini Mələhət İbrahimqızı deyib ki, ABŞ danışıqları Azərbaycanla Hayastan arasındakı münasibətlərin normallaşmasına müəyyən mənada təsir göstərə bilər: "Hesab edirəm ki, belə görüşlərin növbəti mərhələlərdə də təşkil edilməsi lazımdır. Bu hansısa nəticə verə bilər. Azərbaycanın sülh tərəfdarı olduğunu təsdiq edən bu danışıqlar bir daha göstərdi ki, respublikamız Prezident İlham Əliyevin "bölgənin yeni sülh, barış və stabillik səhifəsi" ideyasına sadıqdır. Dövlət başçısı bu sözləri ilə Hayastana və onun havadarlarına növbəti mesajlarını göndərmiş oldu".

Deputatın sözlərinə görə, tarixi təcrübə göstərir ki, sülh müqaviləsinin imzalanması asan proses deyil: "İkinci Dünya müharibəsinin başa çatmasından sonra da sülh müqaviləsinin imzalanması xeyli vaxt çəkmişdi. Azərbaycan tərəfindən irəli sürülmüş sülh şərtləri, 5 əsas prinsip tək-cə ölkəmizin deyil, eyni zamanda Hayastanın da maraqlarına uyğundur. Hayastandakı revanşistlər "böyük Ermənistan" xülyası ilə yaşasalar da, əvvəl-axır Azərbaycanın bütün şərtlərini qəbul edəcəklər".

Mələhət İbrahimqızı bildirib ki, ümumiyyətlə, Hayastanın bir dövlət və xalq kimi mövcud olması üçün onun bütün danışıqları ciddi qəbul etməsi, sülhə gəlməsi lazımdır: "Regionda mövcudluğu üçün Hayastanın başqa şansı yoxdur. Yeganə yolu Azərbaycan və Türkiyə ilə sıx və mehriban əməkdaşlıq etmək, qonşu-

luq münasibətlərini qorumaqdır. Digər hallarda Hayastanın gələcəyi barədə hər hansı optimist fikir səsləndirmək mümkün deyil".

Deputat əlavə edib ki, ABŞ görüşü sülh müqaviləsinin imzalanması üçün sonuncu görüş deyil. Hayastan reallıqları dərk edərək məsələni uzatmamalıdır. İnanırıq ki, belə görüşlər Moskvada da davam etdiriləcək. Nəticədə Hayastan elə öz mövcudluğu naminə sülh bağlamağa məcbur olacaq. Hayastan Vaşinqton danışıqlarından dərs çıxarmalıdır.

Məqsədimizə doğru əzmlə irəliləyirik

Milli Məclisin deputatı Sahib Aliyev bildirib ki, Arlington danışıqlarında ABŞ təmsilçiləri görüşlərin uğurlu keçdiyini desələr də, ortada bunu sübut edən heç nə yoxdur: "Danışıqların gedişindən hər kəsdən daha çox xəbərdar olan Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Şuşada keçirilən beynəlxalq konfransdakı açıqlamasından da bəlli oldu ki, həmin danışıqlar nəticəsində ciddi irəliləyişin olacağı gözlənilmir. Səbəb isə Hayastanın və ona geosiyasi alət kimi yanaşanların Azərbaycanın Qarabağ üzərində suverenliyini hələ də həzm etmək istəməmələri ilə bağlıdır".

Deputat qeyd edib ki, Prezidentimizin də vurğuladığı kimi, hazırda Hayastan özü bizim ərazi bütövlüyümüzü tanımağa hətta Qərbdəki bəzi "dost"larından daha meyilli görünür: "Ona görə də həmin "dost"lar hayları reallığa uyğun hərəkət etməyə səsləmək əvəzinə revanşizmə həvəsləndirirlər. ABŞ-yə gəldikdə isə rəsmi Vaşinqton Azərbaycanla

Hayastan arasında sülhün əldə edilməsində, ən əsası isə Türkiyə ilə əlaqələrin normallaşmasında maraqlıdır. İlk növbədə ona görə ki, belə olan halda Rusiyanın Hayastanda hərbi baza saxlamaq zərurəti aradan qalxır. Amma eyni əminliklə söyləmək olmaz ki, ABŞ-nin indiki administrasiyası da Qarabağda gərginliyin tam aradan qalxmasını istəyir. Əgər istəsəydi, yeni Təhlükəsizlik Strategiyasında Ukrayna və Gürcüstanla yanaşı, Azərbaycanın da ərazi bütövlüyünün təşviqi əksini tapardı".

Sahib Aliyevin fikrincə, bunun səbəblərindən biri də odur ki, Qərb hələ də Qarabağda hərbi kontingenti olan Rusiya ilə Azərbaycan və Türkiyəni üz-üzə gətirmək niyyətindədir: "Ona görə də Hayastan ordusunun Azərbaycan torpağındakı tör-töküntüsünün Rusiyanın proksisi funksiyasını yerinə yetirdiklərini bildikləri halda belə bunun əleyhinə çıxmırlar. Həmçinin onlar nə vaxtsa Xankəndidə öz qüvvələrini yerləşdirərək bundan Azərbaycana qarşı davamlı təzyiqlə aləti kimi istifadə etməyi planlaşdırırlar. Yəni Hayastanın baş nazirinin Laçın yoluna və Qarabağa beynəlxalq missiyanın gətirilməsi haqda çağırışları onun öz istehsalı deyil, birbaşa Qərbdən idxal edilib".

Sahib Aliyev vurğulayıb ki, danışıqların əsas məqsədinin bütün torpaqlarımızı üzərində suverenliyimizi Hayastana təsdiqləmək və "dost"larına həzm etdirmək olduğunu nəzərə alsaq, deməli, bu istiqamətdə ən önəmli addımlar danışıqların gətirdiyi Arlingtonda deyil, Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda atıldı. Deputatın sözlərinə görə, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyevanın Ağdam, Cəbrayıl, Zəngilan, Qubadlı, Laçın, Xocavənd, Füzuliyə səfərləri zamanı həmin rayonlarda bir neçə yeni kəndin, yaşayış məhəlləsinin, müxtəlif təyinatlı obyektlərin təməlinin qoyulması torpaqlarımızın hər qarışı üzərində suverenliyimizi daha da möhkəmləndirir. İndi Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda tək-cə yeni "ağıllı şəhər və kəndlər" yox, həm də belə demək mümkün-sə, ağıllı və əbədi suverenlik tikilir.

Deputat həmçinin qeyd edib ki, bu "tikinti"lərin təməlini İkinci Qarabağ savaşında "dəmir yumruğu"na dönməyə qoyub: "Şükürlər olsun ki, burada bizim heç bir "moderator"a, yaxud da "məramlı"ya ehtiyacımız yoxdur və ona görə də məqsədimizə doğru əzmlə irəliləyirik".

*Nəzrin QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"*